

PLA D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

Títol de l'assignatura (pla d'estudis): Literatura i memòria

Codi de l'assignatura: 30755

Tipus Optativa

Nombre de crèdits (ECTS): 5 ECTS

Idioma en el qual s'imparteix: Català

Professora responsable: Teresa Vinardell Puig

Presentació

En parlar de la memòria i representar l'acció de recordar, oblidar o els seus efectes, la literatura tracta de manera directa o indirecta de si mateixa, del seu vincle amb el món, el temps i la tradició. Al llarg de les darreres dècades, la memòria –entesa com a fenomen interdisciplinari– s'ha convertit en un concepte clau en els estudis culturals, lligat a nocions com “identitat”, ja sigui individual o col·lectiva, “testimoni”, “arxiu”, etc. A més de presentar aproximacions teòriques a aquests temes, s'estudiaran durant el curs mostres significatives de la reflexió que la literatura ha proporcionat sobre la memòria i l'oblit per mitjà de la paraula poètica, ja sigui establint un pacte autobiogràfic amb el lector o no.

Objectius formatius

L'objectiu d'aquest curs és el de donar als estudiants eines metodològiques i exemples pràctics que els permetin d'analitzar el tractament literari de la memòria des de diverses perspectives i abordar el text literari com una forma específica de la memòria personal i cultural.

Programa (màx. 10 temes):

1. Presentació de l'assignatura. L'escriptura com a memòria externa [Shakespeare].
2. Memòria i imaginació: el joc entre el testimoni i la invenció: novel·la autobiogràfica i autoficció. [Nothomb / Kaschnitz]
3. La memòria com a espai. Els espais recordats [Benjamin / Brodsky / Bachelard]
4. La memòria del cos. Recordatoris físics. [Auster / Rodoreda]
5. Memòria individual, memòria col·lectiva, postmemòria. La importància de l'arxiu i la petjada de l'altre [Modiano / Halbwachs / Hirsch / Loureiro]

Metodologia d'ensenyament (màx. 5 línies):

La assignatura preveu un total de 20 hores dedicades a sessions plenàries; la resta d'hores de contacte amb la professora seran seminaris en grups reduïts i tutories.

Criteris i procediments d'avaluació (màx. 5 línies):

La nota final és ponderada:

10% Participació activa en les sessions plenàries i els seminaris

30% Exercicis per als seminaris

60% Aportació raonada a una antologia col·lectiva

La forma d'avaluació de totes les assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'han d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en grup, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. Es poden afegir, a més a més, altres criteris com la participació en les discussions a classe. Atès que l'avaluació continuada és la que es realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en les assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa.

Lectures obligatòries

- AUSTER, Paul, 2012. *La invención de la soledad*. Trad. de Mª Eugenia Ciocchini. Barcelona: Seix Barral.
- BENJAMIN, Walter, 2011. *Infancia en Berlín hacia el mil novecientos*. Edición de Tillman Rexroth. Trad. de Jorge Navarro Pérez. Madrid: Abada
- BRODSKY, Joseph, 1987. "En una habitación y media", dins: *Menos que uno. Ensayos escogidos*. Trad. de Carlos Manzano. Madrid: Siruela.
- KASCHNITZ, Marie Luise, 2009. *La Casa de la infancia*. Trad. de Rosa Pilar Blanco, postfaci de Cecilia Drey Müller. Barcelona: Minúscula
- MODIANO, Patrick, 2016. *Dora Bruder*. Prólogo de Adolfo García Ortega. Traducción de Marina Pino. Barcelona: Austral
- NOTHOMB, Amélie, 2013. *Metafísica de los tubos*. Trad. Sergi Pàmies. Barcelona: Anagrama.

Bibliografia recomanada:

- ALBERCA, Manuel, 2007. *El pacto ambiguo. De la novela autobiográfica a la autoficción*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- BACHELARD, Gaston, 2020. *La poética del espacio*. Trad. d'Ernestina de Champourcin i Miguel Ángel Palma Benítez. México D.F., Madrid; Buenos Aires, etc.: Fondo de Cultura Económica.
- BRONCANO, Fernando, 2020. *Espacios de intimidad y cultura material*. Madrid: Cátedra.
- CAMARERO, Jesús, 2011: *Autobiografía. Escritura y existencia*. Barcelona: Anthropos.

- ERLI, Astrid; NÜNNING, Ansgar (eds.), 2008. *Cultural Memory Studies: An International and Interdisciplinary Handbook*. Berlin; Nova York: de Gruyter.
- ERLI, Astrid; NÜNNING, Ansgar (eds.), 2010. *A Companion to Cultural Memory Studies*. Berlin; Nova York: de Gruyter.
- HALBWACHS, Maurice, 2004. *La memoria colectiva*. Saragossa: Prensas Universitarias de Zaragoza.
- HIRSCH, Marianne, 2012. *The Generation of Postmemory. Writing and Visual Culture After the Holocaust*. Nova York: Columbia University Press.
- LEJEUNE, Philippe, 1975. *Le pacte autobiographique*. París: Seuil.
- LOUREIRO, Ángel G. (coord.), 1991. *La autobiografía y sus problemas teóricos. Estudios e investigación documental*. Barcelona: Anthropos (Suplementos Anthropos, 29).
- LOUREIRO, Ángel, 2016. *Huellas del otro. Ética de la autobiografía en la modernidad española*. Madrid: Postmetrópolis.
- MARZANO, Michela (ed.), 2007. *Dictionnaire du corps*. Paris: PUF.
- WEINRICH, Harald, 1999. *Leteo: Arte y crítica del olvido*. Trad. de Carlos Fortea. Madrid: Siruela.